

kirjaamo@energiavirasto.fi

Suomen Sähkökäyttäjät ry:n lausunto asiasta: Lausuntopyyntö FCA – suuntaviivojen mukainen markkinaosapuolten kuuleminen heidän tarpeistaan alueiden välisille suojausmahdollisuuksille

ELFI kiittää mahdollisuudesta tuoda esille näkemyksensä alueiden välisistä suojausmahdollisuuksista. Suomen Sähkökäyttäjät ry edustaa suuria sähkön netto-ostajia, joiden osuus Suomen vuotuisesta sähkönkulutuksesta on noin 17 %.

Kyselyn kohteena olevan asetuksen tavoitteena on edistää tehokasta alueiden välistä pitkän aikavälin kauppaa. Kyseisten tuotteiden tulisi tarjota markkinaosapuolille alueiden välisiä pitkän aikavälin suojausmahdollisuuksia.

Alueiden väliseen sähkökauppaan on pohjoismaisilla markkinoilla oma erillinen finanssituote EPAD. On hyvin tärkeätä, että tätä finanssituetta (EPAD) ei sekoiteta sähkön yleiseen hintatasoon liittyviin finanssituotteeseen, sillä se ei ole lausunnon kohteena olevan asetuksen mukainen alueiden väliseen kaupankäyntiin liittyvä tuote. EPAD-tuote ei myöskään ole täysin asetuksen mukaisen tarpeen täyttävä tuote.

Tarjoavatko sähkön johdannaismarkkinat riittävän hyvät mahdollisuudet hankkia tarvitsemasi suojaukset?

Kyseisille EPAD-tuotteille on olemassa yksi julkinen markkinapaikka. Tuotteisiin liittyvää kilpailua ei käytännössä ole, markkinat eivät toimi. Valtaosa julkisen markkinapaikan tai kahdenvälisen kauppohen selvityksistä tehdään markkinapaikan omistaman yrityksen selvitystalossa.

Markkinapaikan hinnoittelun ja loppuhinnan luotettavuuden suhteen on sähkökäyttäjillä hyvin suuria epäilyksiä. Valtaosa kaupoista tehdäänkin kahdenvälisinä. Tämä on ongelmallista, sillä myyjien markkinavoima on merkittävästi ostajia suurempi. Suomen Sähkökäyttäjien arvio on, että myyjä EPAD-tuotteelle on 4-5, jolla Suomen ja Ruotsin välistä aluehintaero pystytään suojaamaan edes osin. Ostajia kyseiselle tuotteelle on merkittävästi enemmän 70–100 yritystä.

a. Mikäli suojausmahdollisuudet eivät ole tarpeisiisi nähden riittävät, minkälaisia suojaustuotteita kaipaisit ja miksi?

Kilpailua tuotteiden lukumäärän tai tarjonnan suhteen tulisi lisätä. Lukumäärän lisäämiseksi ratkaisuna on kantaverkkoyhtiöiden tarjoama FTR, joka on EU:n yleisesti hyväksymä ja kannattama malli. Tämä loisi luontaisen kilpailun nykyiselle monopolistiselle EPAD-tuotteelle ja markkinoiden toiminta tehostuisi paremman kilpailun myötä.

Samalla kantaverkkoyhtiöiden intressit SPOT-markkinoille tarkoitetun kapasiteetin varaamiseksi reservikäyttöön saivat uuden näkökulman. Kyseinen toiminta ei enää olisi täysin riskitöntä kantaverkkoyhtiöille ja asiaan liittyvä harkinta muuttuisi entistä markkinaehtoisemmaksi.

b. Mikäli suojausmahdollisuudet eivät ole tarpeisiisi nähden riittävät, koskeeko suojaustarpeesi tiettyä rajayhteyttä?

Suomen alueen suhteen on kaksi EU:n sisäistä rajayhteyttä. Näistä rajayhteyksistä Suomen ja Ruotsin välinen yhteys on suomalaisille sähkökäyttäjille huomattavasti merkityksellisempi. Suomen ja Viron sähkömarkkinoiden hintataso on hyvin lähellä toisiaan ja siihen ei ole tarvetta erilliselle alueiden väliselle pitkän aikavälin suojaustuotteelle.

c. Mikäli suojausmahdollisuudet ovat tarpeisiisi nähden riittävät hyvät, mitä tuotteita hyödynnät suojauksessasi?

Suojausmahdollisuudet eivät ole riittävän hyvät. Kyseiset markkinat suojaustuotteille ovat ns. myyjän markkinat, jossa ostajat ovat puhtaasti maksajan eivätkä tasapuolisen neuvottelijan asemassa.

d. Mikäli suojausmahdollisuudet ovat tarpeisiisi nähden riittävät hyvät, kuvaile miten ja miksi hyödyntämäsi tuotteet vastaavat tarpeitasi.

Asetuksen mukaisia alueiden välisiä pitkän aikavälin suojaustuotteita ei ole markkinoilla julkisesti tarjolla. Kyseisiin suojauksiin täytyy sähkökäyttäjien joko neuvotella kahdenvälinen erillinen sopimus myyjän kanssa tai hyödyntää tähän osin sopivaa EPADia. Valitettavasti EPADin markkinakelpoisuus ei täytä ostajapuolen yleisiä kriteereitä hyvin toimivalle ja luotetulle tuotteelle.

Kunnioittaen
Suomen Sähkökäyttäjät ry

Pasi Kuokkanen
Toimitusjohtaja